COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 17.7.2006
COM(2006) 399 definitief

2006/0135 (CNS)

Voorstel voor een

VERORDENING VAN DE RAAD

houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2201/2003 wat de bevoegdheid betreft en tot invoeging van regels inzake toepasselijk recht in huwelijkszaken

(door de Commissie ingediend)

{SEC(2006) 949}
{SEC(2006) 950}

TOELICHTING

1) Motivering en doel van het voorstel

In het Verdrag van Amsterdam wordt als doel gesteld geleidelijk een gemeenschappelijke ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid tot stand te brengen, onder meer door maatregelen aan te nemen op het gebied van justitiële samenwerking in burgerlijke zaken. Overeenkomstig artikel 65 van het Verdrag neemt de Gemeenschap maatregelen aan op het gebied van justitiële samenwerking in burgerlijke zaken met grensoverschrijdende gevolgen voorzover nodig voor de goede werking van de interne markt. In artikel 65, onder b), worden uitdrukkelijk maatregelen vermeld die "de bevordering van de verenigbaarheid van de in de lidstaten geldende regels voor collisie en jurisdicitiegeschillen" omvatten.

De harmonisatie van collisieregels vergemakkelijkt de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen. Het feit dat rechterlijke instanties van de lidstaten dezelfde collisieregels toepassen om het in een bepaalde situatie toepasselijke recht te bepalen, versterkt het wederzijdse vertrouwen in rechterlijke beslissingen die in andere lidstaten zijn gegeven[1].

De Europese Raad heeft twee keer de kwestie van het op echtscheiding toepasselijke recht aangekaart. De Europese Raad van Wenen vroeg in 1998 om binnen vijf jaar na de inwerkingtreding van het Verdrag van Amsterdam de mogelijkheid te onderzoeken om een juridisch instrument op te stellen voor het op echtscheiding toepasselijke recht[2]. Recenter verzocht de Europese Raad de Commissie in november 2004 om in 2005 een groenboek over collisieregels inzake echtscheidingszaken te presenteren[3].

---

1 Programma van maatregelen voor de uitvoering van het beginsel van wederzijdse erkenning van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, vastgesteld op 30 november 2000, PB C 12 van 15 januari 2000, blz. 1.

2 Het Actieplan van Wenen, door de Europese Raad vastgesteld op 3 december 1998, PB C 19 van 23 januari 1999, blz. 1.

3 Het Haags programma: versterking van vrijheid, veiligheid en recht in de Europese Unie, aangenomen door de Europese Raad van 4-5 november 2004.

4 Verordening (EG) nr. 1347/2000 van de Raad van 29 mei 2000 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid voor gemeenschappelijke kinderen, PB L 160 van 30 juni 2000, blz. 19.

Algemene context

De toenemende mobiliteit van burgers binnen de Europese Unie heeft geleid tot meer internationale huwelijken waarbij de echtgenoten een verschillende nationaliteit hebben, in verschillende lidstaten verblijven of in een lidstaat verblijven waarvan ten minste een van hen geen onderdaan is. Gelet op het grote aantal echtscheidingen binnen de Europese Unie, hebben de regels betreffende het toepasselijke recht en de rechterlijke bevoegdheid in huwelijkszaken elk jaar betrekking op een aanzienlijk aantal burgers. Deel 3 van de hierbij gevoegde effectbeoordeling bevat statistieken over het aantal internationale echtscheidingen en huwelijken in de Europese Unie.

Bestaande bepalingen op het door het voorstel bestreken gebied

Momenteel bestaan er geen communautaire regels op het gebied van het toepasselijke recht in huwelijkszaken. Het eerste communautaire instrument op het gebied van familierecht, Verordening (EG) nr. 1347/2000 van de Raad[4], voorziet in regels betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en van naar aanleiding van procedures in huwelijkszaken gegeven beslissingen inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid voor de gemeenschappelijke kinderen van de echtgenoten. De verordening bevatte echter geen regels inzake toepasselijk recht.

De inwerkingtreding van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad[5], tot intrekking en vervanging van Verordening (EG) nr. 1347/2001 met ingang van 1 maart 2005, heeft op dit punt niets veranderd. De kwestie van het toepasselijke recht kwam niet ter sprake tijdens de besprekingen van deze verordening, waarin de bepalingen over huwelijkszaken van Verordening (EG) nr. 1347/2000 van de Raad feitelijk ongewijzigd werden overgenomen.

Op grond van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad kunnen echtgenoten kiezen tussen verschillende gelijkwaardige bevoegdheidscriteria. Zodra een procedure in huwelijkszaken bij de rechterlijke instanties van een lidstaat aanhangig is gemaakt, wordt het toepasselijke recht bepaald op basis van de nationale collisieregels van die lidstaat, die op zeer uiteenlopende criteria zijn gebaseerd.

Het toepasselijke recht wordt in de meeste lidstaten gebaseerd op een reeks aanknopingspunten die erop zijn gericht te waarborgen dat de procedure wordt beheerst door het recht waarmee zij de nauwste banden heeft. Andere lidstaten passen systematisch hun nationaal recht ("lex fori") toe op procedures in huwelijkszaken.

Doelstellingen van het voorstel

De algemene doelstelling van dit voorstel is een duidelijk en allesomvattend rechtskader te bieden voor huwelijkszaken in de Europese Unie en de burgers geschikte oplossingen te waarborgen op het gebied van rechtszekerheid, voorspelbaarheid, flexibiliteit en toegang tot de rechter.

De huidige situatie kan aanleiding geven tot een aantal problemen in procedures in internationale huwelijkszaken. Het feit dat de nationale rechtsregels zeer verschillend zijn, zowel materieelrechtelijk als op het gebied van de collisieregels leidt tot rechtsonzekerheid. Door de grote verschillen tussen en de complexiteit van de nationale collisieregels is het bij internationale huwelijken zeer moeilijk te voorspellen welk nationaal recht van toepassing zal zijn op de huwelijksprocedure. De grote meerderheid van de lidstaten biedt de echtgenoten niet de mogelijkheid om het recht te kiezen dat op procedures in huwelijkszaken van toepassing is. Dit kan leiden tot de toepassing van recht van een land waarmee de echtgenoten slechts een oppervlakkige band hebben en tot een resultaat dat niet aan de legitieme verwachtingen van de burgers beantwoordt.

- Samenhang met andere beleidsgebieden en doelstellingen van de Unie

In dit voorstel worden de grondrechten in acht genomen en de beginselen nageleefd die in het bijzonder als algemene beginselen van het Gemeenschapsrecht zijn vastgelegd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. In het bijzonder beoogt het het recht op een eerlijk proces, zoals dit in artikel 47 van het Handvest is erkend, ten volle te eerbiedigen.

2) Raadpleging van belanghebbende partijen en effectbeoordeling

- **Raadpleging van belanghebbende partijen**

Op 14 maart 2005 stelde de Commissie een groenboek over het toepasselijke recht en de rechterlijke bevoegdheid in echtscheidingszaken voor[6]. In het groenboek werden een aantal tekortkomingen in de huidige situatie vastgesteld en werden verschillende mogelijke beleidsopties voorgesteld om de problemen aan te pakken. De opties bevatten de status quo, de harmonisatie van de collisieregels, de invoering van een beperkte mogelijkheid voor de echtgenoten om het toepasselijke recht te kiezen, de herziening van de in artikel 3 van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad opgesomde bevoegdheidscriteria, de herziening van artikel 7 van Verordening (EG) nr. 2201/2003 over residuele bevoegdheid, de invoering van een beperkte mogelijkheid voor de echtgenoten om de bevoegde rechter aan te wijzen, de invoering van een beperkte mogelijkheid om een zaak te verwijzen en ten slotte een combinatie van de verschillende oplossingen.

De Commissie heeft ongeveer 65 reacties ontvangen als antwoord op het groenboek[7].

In zijn advies van 28 september 2005 over het groenboek heeft het Europees Economisch en Sociaal Comité het initiatief van de Commissie verwelkomd.

De Commissie heeft op 6 december 2005 een hoorzitting georganiseerd. Vervolgens werd op 14 maart 2006 een bijeenkomst van deskundigen georganiseerd. De besprekingen vonden plaats op basis van een door de diensten van de Commissie opgesteld discussiestuk.

In de meeste antwoorden werd bevestigd dat het nodig is om de rechtszekerheid en de voorspelbaarheid te versterken, een beperkte partijautonomie in te voeren en de "rush naar de rechter" te vermijden. Bepaalde belanghebbenden maakten zich zorgen over het feit dat de harmonisatie van collisieregels rechters zou kunnen verplichten om vreemd recht toe te passen en dat dit zou kunnen leiden tot vertragingen en aanvullende kosten in procedures in huwelijkszaken.

Bij de voorbereiding van dit voorstel werd rekening gehouden met de raadpleging van de belanghebbenden.

---

6 COM (2005) 82 def.

7 De antwoorden zijn op de volgende website gepubliceerd: http://ec.europa.eu/justice_home/news/consulting_public/news_consulting_public_en.htm

- **Bijeenbrengen en benutten van deskundigheid**

Er behoefde geen beroep te worden gedaan op externe deskundigheid.

- **Effectbeoordeling**

De Commissie heeft een effectbeoordeling uitgevoerd die bij dit voorstel is gevoegd. In de effectbeoordeling komen de volgende opties aan bod: (i) status quo, (ii) nauwere samenwerking tussen lidstaten; (iii) harmonisatie van de collisieregels inclusief een beperkte mogelijkheid voor echtgenoten om het toepasselijke recht te kiezen; (iv) herziening van de regel inzake algemene bevoegdheid van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad, (v) invoering van een beperkte mogelijkheid voor echtgenoten om de bevoegde rechter aan te wijzen en (vi) herziening van de regel inzake residuele bevoegdheid van Verordening (EG) nr. 2201/2003.

Uit de effectbeoordeling volgt dat een combinatie van communautaire maatregelen noodzakelijk is om de uiteenlopende problemen aan te pakken. Het verslag pleit voor een herziening van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad, inclusief een harmonisatie van de collisieregels met een beperkte mogelijkheid voor de echtgenoten om het toepasselijke recht te kiezen, de invoering van prorogatie en een herziening van de regel inzake residuele bevoegdheid van artikel 7.

De Commissie heeft conform haar werkprogramma een effectbeoordeling uitgevoerd. Het verslag daarvan kan worden geraadpleegd op de volgende website: http://europa.eu.int/comm/justice_home/news/consulting_public/news_consulting_public_en.htm.

3) Juridische elementen van het voorstel

- **Rechtsgrondslag**

De rechtsgrondslag van dit voorstel is artikel 61, onder c), van het Verdrag dat de Gemeenschap de bevoegdheid toekent om maatregelen aan te nemen op het gebied van de justitiële samenwerking in burgerlijke zaken, als bepaald in artikel 65.

Artikel 65 verleent de Gemeenschap wetgevende bevoegdheid op het gebied van justitiële samenwerking in burgerlijke zaken met grensoverschrijdende gevolgen voorzover nodig voor de goede werking van de interne markt. In artikel 65, onder b), worden uitdrukkelijk maatregelen vermeld die de verenigbaarheid van de in de lidstaten geldende regels voor collisie en jurisdicitiegeschillen bevorderen.

Het voorstel heeft betrekking op bepalingen inzake bevoegdheid en toepasselijk recht die meespelen in internationale situaties, bijvoorbeeld wanneer echtgenoten in verschillende lidstaten verblijven of niet dezelfde nationaliteit hebben. Aan het vereiste inzake het grensoverschrijdend karakter van artikel 65 is bijgevolg voldaan.

De Gemeenschapsinstellingen beschikken over een zekere vrijheid om te bepalen of een maatregel nodig is voor de goede werking van de interne markt. Dit voorstel vergemakkelijkt de goede werking van de interne markt aangezien het belemmeringen uit de weg zal ruimen voor het vrije verkeer van personen, die momenteel worden geconfronteerd met problemen die te wijten zijn aan de resterende verschillen in het recht van de lidstaten betreffende toepasselijk recht en rechterlijke bevoegdheid in huwelijkszaken.

- **Subsidiariteitsbeginsel**

De doelstellingen van dit voorstel kunnen niet worden bereikt door de lidstaten maar vereisen optreden van de Gemeenschap in de vorm van gemeenschappelijke regels over bevoegdheid en toepasselijk recht. Regels inzake de rechterlijke bevoegdheid en collisieregels moeten identiek zijn om de doelstelling van rechtszekerheid en voorspelbaarheid voor de burgers te waarborgen. Eenzijdig optreden van lidstaten zou daarom in strijd zijn met deze doelstelling. Tussen de lidstaten geldt er geen internationaal verdrag over de kwestie van het toepasselijke recht in huwelijkszaken. Uit de openbare raadpleging en de effectbeoordeling is gebleken dat de omvang van de in dit voorstel behandelde problemen aanzienlijk is en dat het elk jaar gaat om duizenden burgers. Gelet op de aard en de omvang van het probleem, kunnen de doelstellingen alleen door de Gemeenschap worden verwezenlijkt.

- **Evenredigheidsbeginsel**

Het voorstel eerbiedigt het evenredigheidsbeginsel aangezien het niet verder gaat dan nodig is om zijn doelstellingen te verwezenlijken. De voorgestelde regels betreffende toepasselijk recht en prorogatie zijn beperkt tot echtscheiding en scheiding van tafel en bed en gelden niet voor de nietigverklaring van een huwelijk.

Aan dit voorstel zijn naar verwachting geen aanvullende financiële of administratieve lasten verbonden voor burgers en slechts een zeer beperkte aanvullende last voor de nationale autoriteiten.

- **Keuze van instrument**

Wat het soort wetgevingsinstrument betreft, vereisen de aard en de doelstelling van het voorstel de vorm van een verordening. De behoefte aan rechtszekerheid en voorspelbaarheid vereist duidelijke en uniforme regels. De voorgestelde regels inzake bevoegdheid en toepasselijk recht zijn gedetailleerd en nauwkeurig en vereisen geen omzetting in nationaal recht. De lidstaten enige vrijheid laten bij de uitvoering van deze regels zou een gevaar vormen voor de doelstellingen van rechtszekerheid en voorspelbaarheid.

4) Gevolgen voor de begroting

Het voorstel heeft geen gevolgen voor de begroting van de Gemeenschap.

5) Aanvullende informatie

- **Vereenvoudiging**

Het voorstel leidt tot een vereenvoudiging van de administratieve procedures voor burgers en voor rechtspractici.

Vooral de harmonisatie van collisieregels zou de situatie voor particuliere partijen en rechtspractici aanzienlijk vereenvoudigen. Zij zullen het toepasselijke recht kunnen bepalen op grond van één enkel rechtsstelsel dat de bestaande vierentwintig nationale collisieregelingen zal vervangen.

Het voorstel is opgenomen in het programma van de Commissie voor de modernisering en vereenvoudiging van het acquis communautaire.

- **Nadere uitleg van het voorstel**

Hoofdstuk II - Bevoegdheid

Artikel 3 bis

Deze bepaling voorziet in een beperkte mogelijkheid voor de echtgenoten om binnen zekere grenzen onderling overeen te komen welke de bevoegde rechter is ("prorogatie") in procedures betreffende echtscheiding en scheiding van tafel en bed. De bepaling stemt overeen met artikel 12 van Verordening nr. 2201/2003 van de Raad dat partijen de mogelijkheid biedt om onder bepaalde voorwaarden de bevoegde rechter aan te wijzen inzake ouderlijke verantwoordelijkheid.

Deze versterkte partijautonomie zal de rechtszekerheid en de voorspelbaarheid voor de echtgenoten vergroten. Op grond van de huidige bevoegdheidsregels kunnen echtgenoten de echtscheiding niet vragen in een lidstaat waarvan slechts een van hen onderdaan is bij gebrek aan een ander aanknopingspunt. De nieuwe regel zal in het bijzonder de toegang tot de rechter vergemakkelijken voor echtgenoten met verschillende nationaliteiten door het hen mogelijk te maken om samen de bevoegde rechter(s) aan te wijzen van een lidstaat waarvan een van hen onderdaan is. Deze mogelijkheid is van toepassing op echtgenoten die in een lidstaat verblijven en op echtgenoten die in derde staten verblijven. Echtgenoten die een bevoegde rechter aanwijzen, kunnen ook de mogelijkheid gebruiken om overeenkomstig artikel 20 bis het toepasselijke recht aan te wijzen.

Er gelden bepaalde vormvereisten om te waarborgen dat beide echtgenoten zich bewust zijn van de gevolgen van hun keuze.

De mogelijkheid om de bevoegde rechter aan te wijzen, is niet van toepassing op procedures betreffende nietigverklaring van een huwelijk, waarvoor partijautonomie niet geschikt wordt geacht.

De **artikelen 4 en 5** worden gewijzigd om rekening te houden met de nieuwe regel inzake prorogatie.

Artikel 6 wordt geschrapt. De openbare raadpleging bracht aan het licht dat deze bepaling verwarring kan doen ontstaan. Ze is ook overbodig aangezien de artikelen 3, 4 en 5 de omstandigheden beschrijven waarin een rechter exclusief bevoegd is wanneer een echtgenoot zijn of haar gewone verblijfplaats in een lidstaat heeft of onderdaan is van een lidstaat of, in het geval van het Verenigd Koninkrijk en Ierland, zijn of haar "domicile" (woonplaats) op het grondgebied van een van die lidstaten heeft.

Artikel 7

Artikel 7 verwijst momenteel naar de nationale regels over internationale bevoegdheid in situaties waarin de echtgenoten niet hun gewone verblijfplaats hebben in een lidstaat en niet dezelfde nationaliteit hebben. De nationale regels zijn echter gebaseerd op verschillende criteria en waarborgen niet altijd effectief de toegang tot de rechter voor echtgenoten, ook al hebben zij een nauwe band met de betrokken lidstaat. Dit kan leiden tot situaties waarin geen rechterlijke instantie in de EU of in een derde staat bevoegd is om een verzoek tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van een huwelijk te behandelen. Dit kan ook leiden tot praktische moeilijkheden om een echtscheiding te laten erkennen in een lidstaat aangezien een in een derde staat uitgesproken beslissing niet wordt erkend in een lidstaat overeenkomstig Verordening (EG) nr. 2201/2003, maar alleen overeenkomstig de nationale regels of de toepasselijke internationale verdragen.

2006/0135 (CNS)

Voorstel voor een

VERORDENING VAN DE RAAD

houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2201/2003 wat de bevoegdheid betreft en tot invoeging van regels inzake toepasselijk recht in huwelijkszaken

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 61, onder c), en artikel 67, lid 1,

Gezien het voorstel van de Commissie[8],

Gezien het advies van het Europees Parlement[9],

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité[10],

Overwegende hetgeen volgt:

(1) De Europese Unie heeft zich ten doel gesteld een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid te handhaven en te ontwikkelen, waarin het vrije verkeer van personen is gewaarborgd. Met het oog op de geleidelijke totstandbrenging van een dergelijke ruimte neemt de Gemeenschap onder meer op het gebied van de justitiële samenwerking in burgerlijke zaken de maatregelen die nodig zijn voor de goede werking van de interne markt.

(2) Momenteel bestaan er geen communautaire regels op het gebied van toepasselijk recht in huwelijkszaken. Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 bevat regels betreffende de bevoegdheid, de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, maar bevat geen regels inzake toepasselijk recht.

(3) De Europese Raad van Wenen van 11 en 12 december 1998 verzocht de Commissie de mogelijkheid te onderzoeken om een juridisch instrument op te stellen voor het op echtscheiding toepasselijke recht. In november 2004 verzocht de Europese Raad de Commissie om een groenboek over collisieregels inzake echtscheidingszaken te presenteren.

(4) In lijn met haar politiek mandaat presenteerde de Commissie op 14 maart 2005 een groenboek over het toepasselijke recht en de rechterlijke bevoegdheid in echtscheidingszaken. Het groenboek gaf de aanzet tot een brede openbare raadpleging

8 PB C […] van […], blz. […].
9 PB C […] van […], blz. […].
10 PB C […] van […], blz. […].

over mogelijke oplossingen voor de problemen die door de huidige situatie kunnen ontstaan.

(5) Deze verordening moet een duidelijk en allesomvattend rechtskader bieden voor huwelijkszaken in de Europese Unie en de burgers geschikte oplossingen waarborgen op het gebied van rechtszekerheid, voorspelbaarheid, flexibiliteit en toegang tot de rechter.

(6) Om de rechtszekerheid, de voorspelbaarheid en de flexibiliteit te versterken, moet deze verordening echtgenoten de mogelijkheid bieden om samen de bevoegde rechter aan te wijzen in echtscheidingsprocedures en in procedures van scheiding van tafel en bed. Partijen moeten ook over een beperkte mogelijkheid beschikken om het op echtscheiding en scheiding van tafel en bed toepasselijke recht te kiezen. Dit geldt echter niet voor de nietigverklaring van een huwelijk, die nauw verbonden is met de voorwaarden voor de geldigheid van het huwelijk, en die beter niet aan de partijautonomie wordt overgelaten.

(7) Wanneer geen rechtskeuze werd gemaakt, moet deze verordening voorzien in geharmoniseerde collisieregels die gebaseerd zijn op een reeks aanknopingspunten om de rechtszekerheid en de voorspelbaarheid te waarborgen en om de "rush naar de rechter" te voorkomen. Dergelijke aanknopingspunten moeten ook worden gekozen om te waarborgen dat procedures betreffende echtscheiding of scheiding van tafel en bed worden beheerst door een rechtsstelsel waarmee het huwelijk een nauwe band heeft.

(8) Overwegingen van algemeen belang moeten in uitzonderlijke omstandigheden de mogelijkheid rechtvaardigen om in een bepaalde zaak geen vreemd recht toe te passen wanneer dat kennelijk onverenigbaar is met de openbare orde van het land van de rechter.

(9) De regel inzake residuele bevoegdheid moet worden herzien ter verbetering van de voorspelbaarheid en de toegang tot de rechter voor echtgenoten met een verschillende nationaliteit die in een derde staat verblijven. Daarom moet de verordening een geharmoniseerde regel bevatten over residuele bevoegdheid om echtgenoten met een verschillende nationaliteit de mogelijkheid te bieden zich tot een rechterlijke instantie van een lidstaat te wenden waarmee zij een nauwe band hebben door hun nationaliteit of hun laatste gemeenschappelijke gewone verblijfplaats.

(10) Artikel 12 van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad moet worden gewijzigd om te garanderen dat een overeenkomstig artikel 3 bis inzake echtscheiding bevoegde rechter, ook bevoegd is voor de met dit verzoek samenhangende kwesties inzake ouderlijke verantwoordelijkheid, op voorwaarde dat de in artikel 12 van dezelfde verordening vastgestelde voorwaarden zijn vervuld, in het bijzonder dat de bevoegdheid in het belang van het kind is.

(11) Verordening (EG) nr. 2201/2003 moet daarom dienovereenkomstig worden gewijzigd.

(12) Daar de doelstellingen van het overwogen optreden, namelijk het bevorderen van de rechtszekerheid, de flexibiliteit en de toegang tot de rechter in internationale procedures in huwelijkszaken, niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt en

derhalve, wegens de omvang van het optreden, beter door de Gemeenschap kunnen worden verwezenlijkt, kan de Gemeenschap, overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel van artikel 5 van het Verdrag, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze verordening niet verder dan nodig is om deze doelstellingen te verwezenlijken.

(13) In deze verordening worden de grondrechten in acht genomen en de beginselen nageleefd die in het bijzonder als algemene beginselen van het Gemeenschapsrecht zijn vastgelegd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. In het bijzonder beoogt zij het recht op een eerlijk proces, zoals dit in artikel 47 van het Handvest is erkend, ten volle te eerbiedigen.

(14) [Het Verenigd Koninkrijk en Ierland hebben overeenkomstig artikel 3 van het Protocol betreffende de positie van het Verenigd Koninkrijk en Ierland, gehecht aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, de wens te kennen gegeven aan de aanneming en toepassing van deze verordening deel te nemen.]

(15) Denemarken neemt overeenkomstig de artikelen 1 en 2 van het Protocol betreffende de positie van Denemarken, gehecht aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, niet deel aan de aanneming van deze verordening, zodat deze niet verbindend, noch van toepassing is op Denemarken,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

(a) Verordening (EG) nr. 2201/2003 wordt als volgt gewijzigd:

(1) de titel komt als volgt te luiden:

"Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid alsook betreffende het toepasselijk recht in huwelijkszaken"

(2) het volgende artikel 3 bis wordt ingevoegd:

"Artikel 3 bis

Aanwijzing van de rechter door de partijen in procedures betreffende echtscheiding en scheiding van tafel en bed

1. Echtgenoten kunnen overeenkomen dat een of meer rechterlijke instanties van een lidstaat bevoegd moeten zijn in procedures betreffende echtscheiding en scheiding van tafel en bed, op voorwaarde dat zij een nauwe band met die lidstaat hebben omdat

(b) een van de in artikel 3 opgenomen bevoegdheidscriteria van toepassing is, of

(c) het gaat om de lidstaat waar de echtgenoten gedurende minimaal drie jaar hun laatste gemeenschappelijke verblijfplaats hadden, of

(d) een van de echtgenoten onderdaan van die lidstaat is of, in het geval van het Verenigd Koninkrijk en Ierland, zijn "domicile" (woonplaats) op het grondgebied van een van die lidstaten heeft.

2. Een aanwijzing van een bevoegde rechter geschiedt bij een schriftelijke overeenkomst en wordt door beide echtgenoten ondertekend, ten laatste wanneer de zaak bij de rechter aanhangig wordt gemaakt."

(3) In de artikelen 4 en 5 wordt "artikel 3" vervangen door "de artikelen 3 en 3 bis".

(4) Artikel 6 wordt geschrapt.

(5) Artikel 7 komt als volgt te luiden:

"Artikel 7

Residuele bevoegdheid

Wanneer geen van beide echtgenoten zijn of haar gewone verblijfplaats in een lidstaat heeft en zij niet beiden onderdaan zijn van eenzelfde lidstaat, of, in het geval van het Verenigd Koninkrijk en Ierland, niet hun "domicile" (woonplaats) hebben in een van die lidstaten, zijn de rechterlijke instanties van een lidstaat bevoegd omdat:

(e) de echtgenoten hun vorige gemeenschappelijke gewone verblijfplaats ten minste drie jaar hadden in die lidstaat, of

(f) een van echtgenoten onderdaan van die lidstaat is of, in het geval van het Verenigd Koninkrijk en Ierland, zijn "domicile" (woonplaats) in een van die lidstaten heeft.

(6) In artikel 12, lid 1, wordt "artikel 3" vervangen door "de artikelen 3 en 3 bis".

(7) Het volgende Hoofdstuk II bis wordt ingevoegd:

"HOOFDSTUK II bis

Toepasselijk recht in echtscheidingszaken en in zaken van scheiding van tafel en bed

Artikel 20 bis

Rechtskeuze van partijen

1. Echtgenoten kunnen het op echtscheiding en scheiding van tafel en bed toepasselijke recht aanwijzen. Zij kunnen daarbij kiezen tussen:

(g) het recht van de staat van de laatste gemeenschappelijke gewone verblijfplaats van de echtgenoten, voorzover een van hen daar nog verblijft;

(h) het recht van de staat waarvan beide echtgenoten onderdaan zijn of, in het geval van het Verenigd Koninkrijk en Ierland, waar beide echtgenoten hun "domicile" (woonplaats) hebben;

(i) het recht van de staat waar de echtgenoten ten minste vijf jaar hebben verbleven;

(j) het recht van de lidstaat waar het verzoek aanhangig is gemaakt.

2. Een aanwijzing van het toepasselijke recht geschiedt bij een schriftelijke overeenkomst en wordt door beide echtgenoten ondertekend, ten laatste wanneer de zaak bij de rechter aanhangig wordt gemaakt.

Artikel 20 ter

Het bij gebreke van een rechtskeuze door partijen toepasselijke recht

Wanneer geen rechtskeuze heeft plaatsgevonden overeenkomstig artikel 20 bis, worden echtscheiding en scheiding van tafel en bed beheerst door het recht van de staat:

(a) waar de echtgenoten hun gemeenschappelijke gewone verblijfplaats hebben, of bij gebrek daaraan;

(b) waar de echtgenoten hun laatste gemeenschappelijke gewone verblijfplaats hadden, voorzover een van hen daar nog verblijft, of bij gebrek daaraan;

(c) waarvan beide echtgenoten onderdaan zijn, of, in het geval van het Verenigd Koninkrijk en Ierland, waar beide echtgenoten hun "domicile" (woonplaats) hebben, of bij gebrek daaraan;

(d) waar het verzoek aanhangig is gemaakt.

Artikel 20 quater

Toepassing van vreemd recht

Wanneer het recht van een andere lidstaat van toepassing is, kan de rechterlijke instantie gebruik maken van het Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken om informatie te verzamelen.

Artikel 20 quinquies

Uitsluiting van renvoi

Wanneer deze verordening de toepassing van het recht van een land voorschrijft, worden daaronder verstaan de rechtsregels die in dat land gelden met uitsluiting van de regels van internationaal privaatrecht.

Artikel 20 sexies

Openbare orde

De toepassing van een bepaling van het door deze verordening aangewezen recht kan slechts terzijde worden gesteld, indien deze toepassing kennelijk onverenigbaar is met de openbare orde van het land van de rechter.

Artikel 2
Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Deze verordening is van toepassing met ingang van 1 maart 2008.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in de lidstaten overeenkomstig het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad
De voorzitter
[…]